

Chuyển đổi số báo chí: Sắc son giữ vững nền tảng, chuyển mình cùng thời đại - Bài 2: Không có công thức chung cho một “tòa soạn số”

21:01 26/12/2023

Tác giả: Đang cập nhật

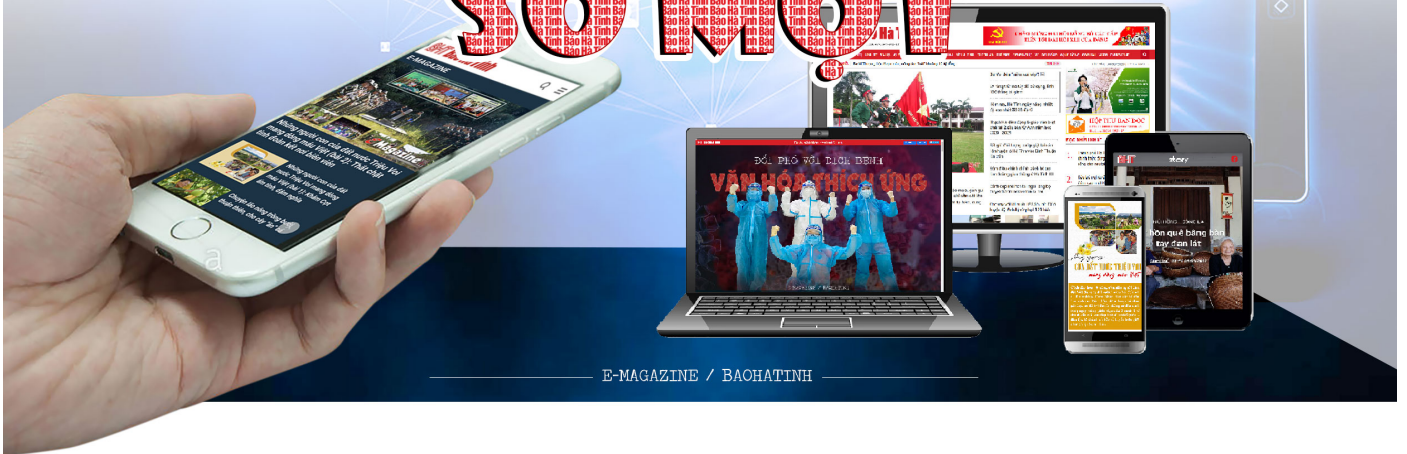
Sẽ không có một công thức chung cho một mô hình tòa soạn số cụ thể, tòa soạn nào biết tận dụng, phát huy sức mạnh nội sinh, quyết tâm, quyết liệt thay đổi; giữ gìn, xây dựng bản sắc văn hóa tòa soạn phù hợp với môi trường chuyển đổi số thì cùng với những nguồn lực như cơ chế, chính sách, công nghệ,... tòa soạn ấy sẽ chiến thắng, công cuộc chuyển đổi số sẽ cán đích thành công. Thực chất, chuyển đổi số là nhằm xây dựng các cơ quan báo chí theo hướng hiện đại, chuyên nghiệp, nhân văn.

Lựa chọn mô hình, cách đi phù hợp

Chuyển đổi số được hiểu là việc ứng dụng công nghệ số để thay đổi mô hình quản lý nội dung, tác nghiệp, sản xuất, xuất bản, phân phối nội dung, kinh doanh, từ đó tối ưu hoá quản trị tòa soạn; tạo ra những sản phẩm chất lượng, những trải nghiệm mới hấp dẫn, tiện ích và sự tiếp cận, tiếp nhận hiệu quả của công chúng, tăng các giá trị mới cho cơ quan báo chí và nền báo chí quốc gia. Một mô hình tòa soạn số, với báo chí đa nền tảng, đa phương tiện, báo chí dữ liệu và báo chí tự động cần các điều kiện kỹ thuật công nghệ, nguồn nhân lực và sự đổi mới phương thức tổ chức, quản trị tòa soạn.

BÁO CHÍ ĐA PHƯƠNG TIỆN, ĐA NỀN TẢNG

ĐỒNG CƯỜNG LÀM QUANG SỐM

E-MAGAZINE / BÁO HÀ TĨNH

KHÔNG ĐỪNG NGOÀI SỰ THAY ĐỔI CỦA XU HƯỚNG BÁO CHÍ HIỆN ĐẠI, PHẢI THEO KỊP SỰ PHÁT TRIỂN CỦA CÔNG NGHỆ TRUYỀN THÔNG THỜI 4.0, PHẢI NẮM BẮT ĐƯỢC SỰ THAY ĐỔI TRONG CÁCH TIẾP CẬN THÔNG TIN CỦA BẠN ĐỌC CHÍNH LÀ NHỮNG TRẮN TRỞ LỚN KHI GIẢI BÀI TOÁN ĐA PHƯƠNG TIỆN, ĐA NỀN TẢNG CỦA BÁO HÀ TĨNH

Phát biểu đề dẫn tại hội thảo “Ứng dụng công nghệ trong quản trị tòa soạn số”, đồng chí Lê Quốc Minh, Ủy viên Trung ương Đảng, Phó Trưởng Ban Tuyên giáo Trung ương, Tổng Biên tập Báo Nhân Dân, Chủ tịch Hội Nhà báo Việt Nam khẳng định: “Hội tụ nội dung và hội tụ công nghệ được xem như là một chìa khóa để mở ra con đường mới cho các nhà báo, các tòa soạn hiện đại. Để thực hiện được việc này, cần có một sự “tích hợp” và “hội tụ” cả về nội dung lẫn hình thức xuất bản của một tờ báo, theo đó mô hình “tòa soạn số” trở thành xu thế tất yếu của các cơ quan báo chí thế giới nói chung, cơ quan báo chí Việt Nam nói riêng”.

Cũng theo người đứng đầu Hội Nhà báo Việt Nam, không có giải pháp chuyển đổi số chung nào cho tất cả các cơ quan báo chí. Mà điều các tòa soạn cần làm tiến hành thay đổi toàn diện trong cả tòa soạn về cách thức hoạt động cũng như văn hóa riêng của cơ quan báo chí,... Hãy bắt đầu bằng những bước đi nhỏ nhưng bền vững, lấy độc giả làm trung tâm để chuyển đổi hoạt động của toàn bộ tòa soạn. Lưu ý rằng chuyển đổi số không phải là quá trình chỉ diễn ra một lần, mà theo những chu kỳ liên tục.

Mục tiêu chuyển đổi số tại các cơ quan báo chí truyền thông không thể thực thi một cách máy móc, mà cần phù hợp với từng trường hợp, điều kiện hoạt động riêng biệt. Không có một mẫu số chung cho các cơ quan báo chí truyền thông nhưng chuyển đổi số tại cơ quan báo chí truyền thông là sự chuyển đổi từ mô hình tổ chức tòa soạn, tổ chức sản xuất sản phẩm truyền thống, đồng thời thay đổi về tư duy, tầm nhìn của lãnh đạo cho tới tư duy của phóng viên trên cơ sở ứng dụng kỹ thuật và công nghệ...

Mô hình “cơ quan báo chí - công nghệ” (media-tech) - một giải pháp chiến lược, một lựa chọn thích hợp với điều kiện của một số cơ quan báo chí đa phương tiện chủ lực; mô hình Hội đồng điều hành nội dung số tại Đài Truyền hình Việt Nam như một giải pháp thúc đẩy chuyển đổi số báo chí, đồng thời cũng là một dạng cơ chế quá độ để hình thành các tòa soạn số cho toàn đơn vị;... và nhiều mô hình khác nữa đang tồn tại, mỗi mô hình tòa soạn là một hình mẫu riêng, là một câu chuyện chuyển đổi số.

Việc ứng dụng công nghệ số để thay đổi mô hình tòa soạn từ quản trị nhân lực, sản xuất thông tin, tối ưu hóa dữ liệu, đến quy trình xuất bản và phân phối nội dung. Đó là hướng đi mà hầu hết các cơ quan báo chí đã và đang xây dựng nhằm tạo nên một tòa soạn đa phương tiện hội tụ những giá trị của công nghệ, kỹ năng và thích ứng để mang lại những giá trị đột phá cho công chúng.

Thiết nghĩ, một số cơ quan truyền thông đa phương tiện chủ lực hiện nay như Đài Truyền hình Việt Nam, Đài Tiếng nói Việt Nam, Thông tấn xã Việt Nam, Báo Nhân Dân, Báo Quân đội nhân dân, Báo Công an nhân dân cần tiên phong dẫn đầu trong việc chuyển đổi số, để từ đó tạo động lực, tiền đề cho các cơ quan báo chí ở trung ương và địa phương khác học hỏi, triển khai mô hình tòa soạn số hiệu quả, phù hợp với điều kiện, nội lực tổ chức. Yêu cầu đặt ra là, các tòa soạn phải thích ứng, lựa chọn mô hình cách đi phù hợp, hiệu quả.

Truyền cảm hứng cho sự đổi mới

Hiện nay các tòa soạn đang trên con đường tiến dần đến tòa soạn số theo nhiều cách khác nhau tùy từng cơ quan báo chí. Vấn đề chung đặt ra là quản trị sự chuyển đổi từ tòa soạn hiện nay sang tòa soạn số như thế nào để đạt được mục tiêu phát triển của các cơ quan báo chí. Đó là thách thức chung của lãnh đạo các cơ quan báo chí.

Việc tập trung nghiên cứu và thống nhất hệ thống các nguyên tắc chung trong quản trị nguồn lực của tòa soạn số nhằm tạo ra sự đồng bộ trong nhận thức về báo chí số, tòa soạn số... từ đó dần rút ngắn khoảng cách giữa các cơ quan báo chí Trung ương và các cơ quan báo chí địa phương trong

quá trình chuyển đổi số báo chí là cần thiết .

Báo Tuổi Trẻ là một trong những cơ quan báo chí đi đầu trong chuyển đổi số hiện nay tại Việt Nam, theo Phó Tổng Biên tập Báo Tuổi trẻ Lê Xuân Trung, việc quản trị tòa soạn số cần xác định rõ sự kết hợp hài hòa giữa con người với công nghệ và quy trình, trong đó yếu tố con người là quan trọng nhất, mang tính quyết định của tiến trình chuyển đổi số. Do đó, các thành viên trong tòa soạn cần được truyền cảm hứng, chứ không phải bị bắt buộc hay để tự giác mạnh ai nấy làm, tới đâu hay tới đó. Nếu lãnh đạo truyền được cảm hứng cho cả đội ngũ thì sự chuyển đổi sẽ thuận buồm xuôi gió và kết quả sẽ đáp ứng được sự kỳ vọng của công chúng.

Yếu tố con người là quan trọng nhất, mang tính quyết định của tiến trình chuyển đổi số.

Đồng quan điểm về việc coi yếu tố con người quan trọng nhất trong chuyển đổi số, trong đó, nhận thức của lãnh đạo góp phần lớn vào thành công, theo Phó Tổng Giám đốc Đài Tiếng nói Việt Nam (VOV) Phạm Mạnh Hùng, người đứng đầu sẽ truyền cảm hứng, thúc đẩy đội ngũ phóng viên, biên tập viên, kỹ thuật viên. “Thủ trưởng nào, phong trào đấy”. Tư duy lãnh đạo là công nghệ số, nhân viên sẽ phải tìm cách giỏi công nghệ, tư duy số, vì nằm trong dòng chảy chuyên môn của tòa soạn.

Trong hai năm qua, chúng ta chứng kiến sự tăng trưởng vượt bậc của báo điện tử và kênh truyền

hình, các trang mạng xã hội của Báo Thanh niên khi thực hiện chuyển đổi số. Đặc biệt, kênh YouTube của Báo Thanh Niên đã đạt mốc 5 triệu lượt người đăng ký theo dõi. Được xem là một trong những mô hình chuyển đổi số hiệu quả, truyền cảm hứng, Tổng Biên tập Báo Thanh Niên Nguyễn Ngọc Toàn chia sẻ: Chuyển đổi số, theo đúc kết từ các chuyên gia báo chí và truyền thông, luôn kéo theo việc thay đổi toàn diện mô hình kinh doanh, bao gồm cả tái định vị thị trường, xây dựng lại quy trình sản xuất và phân phối nội dung, đổi mới chiến lược marketing... Đây là những vấn đề mang tính nguyên lý căn bản, có quyết tâm là thực hiện được. Kinh nghiệm chuyển đổi số ở Báo Thanh Niên là đi từng bước nhỏ và bắt đầu từ con người, căn cứ trên điều kiện cụ thể của đơn vị...

Bên cạnh đó, nhà báo Nguyễn Ngọc Toàn cho rằng, các cơ quan báo chí không thể mãi đơn thương độc mã chuyển đổi số như đã làm hơn 10 năm qua mà đã đến lúc cần phải có sự bắt tay, hợp tác, liên kết kinh doanh giữa cơ quan báo chí với các doanh nghiệp công nghệ thông tin thì mới có điều kiện đủ để quá trình này đạt kết quả như mong muốn. Cũng chính vì vậy, Báo Thanh Niên vẫn luôn tìm kiếm, hợp tác với những đối tác công nghệ phù hợp để thúc đẩy quá trình chuyển đổi số nhanh, hiệu quả hơn nữa.

Trong đội hình các tòa soạn sớm chuyển đổi số, Báo Quân đội nhân dân điện tử phát triển dựa trên ba nền tảng gồm: Nền tảng quản lý tòa soạn điện tử; nền tảng phân tích thông tin, dư luận mạng xã hội; nền tảng hỗ trợ phòng, chống tấn công và ứng cứu khẩn cấp cho hệ thống thông tin.

Chia sẻ về cách thức và những trở ngại thường trực suốt quá trình triển khai chuyển đổi số nhiều năm qua, Đại tá Nguyễn Hồng Hải, Phó Tổng Biên tập Báo Quân đội nhân dân nhấn mạnh, chuyển đổi số nói một cách chung chung thì rất đơn giản, nhưng đi vào thực tiễn lại là một bài toán hóc búa... Báo Quân đội nhân dân điện tử lựa chọn hai giải pháp cho hai vấn đề riêng biệt làm ưu tiên thực hiện trước tiên, đó là chuyển đổi số trong chiến lược nội dung và trong quản trị nội bộ... Rõ ràng, trong thời đại hiện nay, dòng chảy thông tin sẽ chảy mãi không bao giờ ngừng lại. Chậm thay đổi có nghĩa là chết. Chậm chuyển đổi số đồng nghĩa với việc tự loại bỏ mình ra khỏi cuộc đua cung cấp thông tin, thu hút độc giả. Do đó, chúng tôi phải hạn chế tối đa những điểm dừng không cần thiết trong quy trình làm việc ở mọi bộ phận. Thời gian tiết kiệm được, dù chỉ một giây, cũng là rất quý giá để tăng hiệu suất công việc từ cá nhân đến tập thể.

Chuyển đổi số không chỉ là tạo ra sản phẩm mới, cách thức tiếp cận mới với độc giả, thậm chí tạo ra cả văn hóa mới trong tòa soạn. Tinh thần tự đào tạo, đổi mới sáng tạo phải là yếu tố sống còn quyết định thành công của chuyển đổi số. Ghi nhận ở Báo Nhân Dân, trong hai năm qua, nhờ triển

khai quyết liệt chuyển đổi số, khuyến khích đổi mới sáng tạo, truyền cảm hứng đổi mới sáng tạo, báo đã xây dựng đội ngũ nhân sự đa năng có khả năng tác nghiệp nhiều loại hình báo chí, trên nhiều nền tảng, ghi nhận sự gia tăng vượt trội lượng truy cập trên các nền tảng để đưa tiếng nói của Đảng và Nhà nước đến với bạn đọc rộng mở hơn.

Rõ ràng, công cuộc chuyển đổi số là một chặng đường dài mà các cơ quan báo chí phải đi từng bước. Những bài học kinh nghiệm từ các mô hình chuyển đổi số tại các tòa soạn sẽ là cơ sở để từng tòa soạn soi chiếu với nguồn lực, điều kiện thực tế để lựa chọn cho mình mô hình, cách đi phù hợp và truyền cảm hứng cho sự thay đổi là điều cần làm để trong mỗi tòa soạn, các thành viên cùng đồng lòng, quyết tâm đổi mới. Mỗi thành công của tòa soạn này có thể sẽ mang đến nguồn động lực để tòa soạn kia tăng tốc hành trình chuyển đổi số để cùng về đích. Không có công thức chung cho chuyển đổi số của các cơ quan báo chí... nhưng có chung đích đến là một nền báo chí nhân văn, hiện đại, chuyên nghiệp.

Bài cuối: Đoàn kết, bản lĩnh tạo không gian thực hành chuyển đổi số báo chí

Nam Giao

Link bài viết: <https://nguoilambao.vn/chuyen-doi-so-bao-chi-sac-son-giu-vung-nen-tang-chuyen-minh-cung-thoi-dai-bai-2-khong-co-cong-thuc-chung-cho-mot-%E2%80%9Ctoa-soan-so%E2%80%9D>